

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา

The Characteristics of Professional School Administrators based on the Teacher's Perception under the Secondary Educational Service Area Office 14 In Phangnga Province

ทัศนดาว ทัศนกิจ, บรรจง เจริญสุข*, โสภณ เพ็ชรพวง **,

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา เพื่อเปรียบเทียบ และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในจังหวัดพังงา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 217 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบทีและการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในจังหวัดพังงา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร และด้านสังคมและชุมชนตามลำดับ (2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด โดยรวมทุกด้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกัน (3) แนวทางในการพัฒนาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และควรมีการจัดทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหาร, มืออาชีพ, ผู้บริหารมืออาชีพ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study, to compare and to study guidelines for developing the characteristics of professional school administrators based on the teacher's perception under the Secondary Educational Service Area Office 14 in Phangnga Province. Classified by educational background, experience and school size. The sample was 304 teachers. Data were collected using questionnaires. The reliability was 0.92. The data were analyzed by using basic statistics: mean, standard deviation and test statistics include T-tests and F-tests.

*ที่ปรึกษาหลัก

**ที่ปรึกษาร่วม

The research results were as follows: the professional school administrators. were at high level overall and individually, followed by the morality and ethics, the personality, the academic, the management, self-management in the management and the social and community respectively. (2) Comparative results of the characteristics of professional school administrators based on teachers' opinions. Classified by educational background, experience and the school size in overall, there was no difference. (3) The guidelines for developing the characteristics of professional school administrators by should have a workshop, field trips or To research on participatory action in academic development in educational institutions should be conducted.

Keyword: the characteristics of school administrator, professional, Professional school administrator

บทนำ

ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้นปัจจัยการบริหารที่สำคัญคือคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการแต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือปัจจัยคนและคนที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องเป็นผู้นำในทางด้านวิชาการต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ภาวะผู้นำ ความคิดที่ทันสมัย มองการณ์ไกล ใช้คนให้เหมาะกับงาน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการศึกษาของชาติที่ชัดเจน บทบาทสำคัญในการศึกษาเพื่อให้การดำเนินการต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลหลายๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ตรงกับความต้องการและเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่งในปัจจุบันนี้คนที่มีคุณลักษณะเช่นนี้เรียกว่าผู้บริหารมืออาชีพ

ประเทศไทยสามารถปรับเปลี่ยนและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะที่เป็นพลเรือนและเป็นพลโลกอย่างมีสมรรถนะและมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีศักยภาพในการแข่งขันที่มีคุณภาพสูงขึ้น และเลือกปรับกระแสวัฒนธรรมต่างชาติ รู้เท่าทันทัดเทียมกับสากลโลก ควบคู่กับความเป็นไทย อีกทั้งกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เท่าทันต่อสภาวะโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 65) ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรเพราะการบริหารการศึกษาจะเป็นลักษณะต่างไปจากเดิมโดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้นทำให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีคุณลักษณะของความเป็นผู้บริหารมืออาชีพเข้ามาบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 12) ผู้บริหารมืออาชีพคือ ผู้ที่บริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยพลังของภาวะผู้นำ เป็นนักบริหารที่สร้างมูลค่าเพิ่ม มีผลงานคุ้มค่าเหมาะสมกับทรัพยากรที่ใช้ (สุภัททา ปิณฑะแพทย์, 2550: 16) นอกจากนั้นจิราวรรณ โคทนา (2556: 24) ได้อธิบายว่าผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการได้อย่างยอดเยี่ยมต้องเป็นผู้นำที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักในการมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขในการบริหารสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ คำว่ามืออาชีพจึงต้องมีคุณลักษณะทักษะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นความหมายแนวทางเดียวกันกับกุสุมา ยี่ภู่ (2556: 43) ที่เห็นว่าผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีลักษณะเฉพาะตัว และคุณลักษณะทางการบริหารที่เหมาะสมมีความสามารถในการบริหารผู้ร่วมงาน มีความพึงพอใจมีผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นที่ยอมรับและเคารพจากเพื่อนร่วมอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 20 ท่าน (สัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 20 ท่าน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2559) พบว่าส่วนหนึ่งของผู้บริหารยังไม่เน้นคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารโดยเฉพาะความเป็นธรรมในการบริหารจัดการมักมีการนำพวกพ้องเข้ามาทำงาน ขาดภาวะผู้นำในเชิงวิชาการ มองปัญหาการศึกษาไม่แตกฉาน บริหารงานตามระเบียบโดยไม่คำนึงถึงบริบทด้านอื่นยังไม่มี การตัดสินใจลงมือทำในสิ่งใหม่ๆ ไม่เน้นตัวนักเรียน การส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการสอบการวัดและประเมินผลยังมีไม่มากนัก

ส่งผลให้คุณภาพการศึกษายังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ไม่ว่าการทดสอบระดับชาติ O-NET หรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนก็ตามยังมีปัญหาอยู่ดังเช่นที่กล่าวมา

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่มีประสิทธิผลด้านต่างๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา อันได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชนและด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารเพื่อต้องการทราบว่าผู้บริหารมีคุณลักษณะในด้านต่างๆ เหล่านี้ มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารอันจะส่งผลให้เป็นมืออาชีพและมีประสิทธิผล สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของผู้ร่วมงานและส่งผลให้การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่มีประสิทธิผลตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่มีประสิทธิผลตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนที่สังกัด
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา

ขอบเขตของการวิจัย

มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในจังหวัดพังงา จำนวนทั้งสิ้น 496 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา จำนวนทั้งสิ้น 217 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกนแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน และด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพมาสร้างแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนที่สังกัดมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพทั้งา โดยจัดเรียงเนื้อหาข้อคำถาม ซึ่งประกอบไปด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพ 6 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านวิชาการ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านสังคมและชุมชนและ 6) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

2.1 เลือกผู้บริหารมีอาชีพด้วยวิธีการแบบเจาะจงจำนวน 5 ท่าน เพื่อสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ได้ออกแบบไว้ตามกรอบตัวแปรตาม 6 ด้าน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนสรุปเป็นความเรียงตามประเด็นที่สอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนที่สังกัดโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพ สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน t-test และ F-test หากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบแบบรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์สถิติเพื่อการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

2.1 เลือกผู้บริหารมีอาชีพด้วยวิธีการแบบเจาะจงจำนวน 5 ท่าน เพื่อสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ได้ออกแบบไว้ตามกรอบตัวแปรตาม 6 ด้าน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนสรุปเป็นความเรียงตามประเด็นที่สอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในจังหวัดพังงาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร และสุดท้ายด้านสังคมและชุมชนตามลำดับ

2. ด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือผู้บริหารมีการแต่งกายสะอาดสุภาพ เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ รองลงมาคือผู้บริหารมีภาพลักษณ์ที่ดี ท่าทางสง่าผ่าเผย น่าเคารพนับถือและผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง หนักแน่นในการตัดสินใจมีค่านี้น้อยที่สุด

3. ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือผู้บริหารปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอยู่ในศีลธรรมอันดี หลีกเลียงอบายมุข รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการบริหาร เพื่อผลประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารมีการแสดงออกถึงความปรารถนาดี ยินดีเมื่อผู้อื่นเป็นสุขมีค่านี้น้อยที่สุด

4. ด้านวิชาการโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการหลักสูตรสอดคล้องกับท้องถิ่น รองลงมาคือผู้บริหารมีการนิเทศการศึกษาและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูและผู้บริหารสนับสนุนการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียนมีค่านี้น้อยที่สุด

5. ด้านการบริหารจัดการโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่องรองลงมาคือผู้บริหารมีกระบวนการที่ทำให้ทุกฝ่าย ร่วมกันวางแผนการบริหารงานสถานศึกษาและผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้มีค่านี้น้อยที่สุด

6. ด้านสังคมและชุมชนโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือผู้บริหารสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถานศึกษากับสังคมและชุมชน รองลงมาคือผู้บริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและเป็นที่ยอมรับและผู้บริหารยกย่องให้เกียรติยอมรับในการทำงานของบุคคลในชุมชนมีค่านี้น้อยที่สุด

7. ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มคุณวุฒิและองค์ความรู้ของตนเอง รองลงมาคือผู้บริหารพัฒนาด้านการพูดเข้าสังคมและประพฤติดนได้เหมาะสมกับกาลเทศะอยู่เสมอ และผู้บริหารมีการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ มีค่านี้น้อยที่สุด

8. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงาจำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษาพบว่า โดยรวมครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพไม่แตกต่างกันแต่ครูที่มีขนาดโรงเรียนที่สังกัดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารและด้านสังคมและชุมชนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันได้มีการให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้การประพฤติปฏิบัติตนสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและชุมชนและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงามีเป้าประสงค์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นผู้บริหารมีอาชีพโดยมีการจัดอบรมสัมมนาจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารการพัฒนาบุคคลในด้านคุณธรรมจริยธรรมตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการจึงทำให้ผู้บริหารมีคุณลักษณะเป็นผู้บริหารมีอาชีพมากขึ้นสอดคล้องกับปรัชญา สมัครงศ์

(2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 ผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 เกี่ยวกับคุณลักษณะในการเป็นผู้บริหารมืออาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านลักษณะทางการบริหาร รองลงมาคือด้านลักษณะทางบุคลิกภาพและด้านลักษณะทางแรงจูงใจตามลำดับ สอดคล้องกับชีสา เพตาเสน (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพด้านสังคมและชุมชนและด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษามากหรือน้อย ความหลากหลายของสาขาวิชาความรู้เหล่านั้น อาจส่งผลกระทบต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารแตกต่างกัน ซึ่งการสร้างมนุษยสัมพันธ์เป็นการสร้างมิตร ทำให้การคบหาสมาคมในหน่วยงานเป็นไปด้วยความราบรื่น การสร้างความสัมพันธ์ทางด้านสังคมและชุมชนก็ช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความราบรื่นได้รับความร่วมมือจากทางชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารแต่ละคนและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันก็จะได้รับประสบการณ์และการพัฒนาอบรมที่แตกต่างกัน ทำให้มองเห็นทัศนคติในการบริหารงานของผู้บริหารแตกต่างกันโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารของผู้บริหารเพราะผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ นั้นเปรียบได้กับแม่ทัพที่มีกล้องส่องทางไกล เพื่อใช้ส่องดูความเป็นไปในสมรภูมิรบเบื้องหน้าว่าเป็นอย่างไรร ควรใช้กลยุทธ์ใดในการทำศึกจึงจะประสบชัยชนะ ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องพัฒนาตนเองในเชิงบริหารเพื่อกำหนดทิศทางวางนโยบายและกลยุทธ์ของการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับประเสริฐ อินทมนต์ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ซึ่งได้เปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับชัยพร วงศ์ทองแก้ว (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้ทำการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าโดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เน้นแสดงให้เห็นว่าระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงานอาจไม่สามารถทำให้บุคคลมีความคิดเห็นต่างกันได้ ผู้บริหารและครูที่ทำงานมานานกับที่เพิ่งเข้ารับราชการต่างก็มีความต้องการผู้บริหารที่ดีพร้อมที่จะเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับจินดา พุ่มสกุล (2556) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับประเสริฐ อินทะมนต์ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำแนกตามอายุราชการโดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่าความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างจากความคิดเห็นของครูที่อยู่ในขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายการบริหารการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ตามแนวทางมาตรการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการ กำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐโดยการเพิ่มประสิทธิภาพและลดความสูญเปล่าของโรงเรียนขนาดเล็กด้วยมาตรการที่เหมาะสมได้แก่ การควบคุมการปรับปรุงประสิทธิภาพการสร้างเครือข่ายตลอดจนการสนับสนุนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีการจัดทำแผนที่ตั้งสถานศึกษาและแผนการดำเนินงานตามชั้นบันไดภายในปี 2561 จากนโยบายดังกล่าวทำให้ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ จึงส่งผลให้ความเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กจึงแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่สอดคล้องกับปัทมยา สมัครคัตติ (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่ต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 เกี่ยวกับคุณลักษณะในการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานสถานศึกษา
- 2) ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาด้านสื่อวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการให้งบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ รวมถึงการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูในการสร้างสื่อนวัตกรรม
- 3) ควรมีวิธีการคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารที่มีคุณวุฒิภาวะด้านอารมณ์หรือมีโครงการพัฒนาให้ผู้บริหารมีคุณวุฒิภาวะทางอารมณ์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริหารให้มีความมั่นคง สุขุม รอบคอบในการทำงาน
- 4) ควรมีโครงการหรือกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี สุขภาพดี หรือทักษะวิธีการทำงานให้มีความสุข
- 5) ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างๆอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
- 6) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารพัฒนาดตนเองในการเป็นผู้นำที่ดีทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและลดความขัดแย้งในหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะที่ควรปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา

ด้านบุคลากร

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้บริหารมีคุณลักษณะทางอารมณ์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริหารให้มีความมั่นคงสุขุมรอบคอบในการทำงานและมีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อได้นำความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า

ด้านคุณธรรมจริยธรรม

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจและแสดงความยินดี กล่าวยกย่องชมเชย เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรเมื่อบุคลากรประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ด้านวิชาการ

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการบริหารจัดการ

1) ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง

2) ผู้บริหารมีการกำหนดแผนการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานและทิศทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้ครูและบุคลากรได้ทราบทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ด้านสังคมและชุมชน

1) ผู้บริหารยกย่องให้เกียรติยอมรับในการทำงานของบุคคลในชุมชน

2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชุมชน

ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

1) ผู้บริหารควรมีการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองและส่งเสริมให้บุคลากรนักเรียนดูแลสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ

2) ผู้บริหารควรมีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มคุณวุฒิรวมถึงการอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา มีข้อค้นพบเพื่อเสนอแนะดังนี้

3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ควรมีการนำรูปแบบคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพที่ประสบผลสำเร็จมาทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ในจังหวัดพังงา

3.3 ควรมีการศึกษาถึงการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้และวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
..... (2550). เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจาย
อำนาจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- กุสุมา ยี่งู. (2553). คุณลักษณะผู้บริหารที่มีอาชีพที่พึงประสงค์ในพระคณของครูโรงเรียนชุมชนวัดบางไผ่ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิราวรรณ โคทนา. (2553). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จินดา พุ่มสกุล. (2556). คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชัยพร วงศ์ทองแก้ว. (2556). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูในอำเภอเกาะสมุย
จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชีสา เพตาเสน. (2557). ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปัทมญา สมัครคดี. (2559). การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐ อินทะมนต์. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.